

Høgskolen i Hedmark

LUNA

Årsstudium i norsk – emne: Språk og samfunn – våren 2013

Nynorsk

Eksamen (6 timar)

8. mai 2013, kl. 09.00-15.00

Vel to av tre oppgåvedelar:

Oppgåvesettet består av tre delar (A, B, C) med spørsmål frå pensumet for språkmodulen for årsstudiet i norsk (Språk og samfunn), slik det er spesifisert i studieplanen for denne studieeininga. Du skal velje to delar og skrive eitt av svara dine på bokmål og det andre svaret på nynorsk. Du kan sjølv bestemme kva svar som skal vere på bokmål eller nynorsk. Samla arbeidstid per oppgåvedel: ca. 3 timar.

Vekting:

Dei to oppgåvedelane du har valt, tel likt i vurderinga og ved karaktersettjninga. Karaktersettjninga følgjer ECTS-skalaen og den norske kvalitative beskrivinga av bokstavkarakterane. Begge oppgåvedelane må vurderast til bestått.

Hjelpemiddel:

Norsk-norsk ordliste/ordbok (utan egne merknader/markeringar).

OPPGÅVEDEL A: Svar på a, b, c og d.

I 1807 spurde Gregers Fougner Lundh retorisk: ”Hvorfor har Norge ikke sit eget National-Sprog?” I det same notatet skreiv Fougner Lundh:

De tre nordiske Riger havde i de ældre Tider et fælleds meget lidt forskjelligt Skrivtsprog – Det danske og svenske adskiller sig, og Island beholder med faae Forandringer det gamle norske Sprog, saavel i Skrivt, som Tale – Aarsager hertil: Islands naturlige Beskaffenhed og lange Bortliggenhed fra Moderlandet; dets Overflod paa almenlæste Skrivter af islandske Forfattere; Norge beholdt Danmarks Skrivtsprog – Hvilke vare Aarsagerne hertil?

- Kva meiner Fougner Lundh når han skriv: ”De tre nordiske Riger havde i de ældre Tider et fælleds meget lidt forskjelligt Skrivtsprog”?
- Kommenter nokre typiske forskjellar mellom islandsk og «det gamle norske Sprog» (skrift og tale).
- Svar Fougner Lundh på spørsmålet: ”Norge beholdt Danmarks Skrivtsprog – Hvilke vare Aarsagerne hertil?”
- Gregers Fougner Lundh spurde også i same artikkel: «Er der nogen Mulighed i at Norge nogensinde kan faae et eget Sprog? Hvorledes realiseres denne Mulighed?» Kommenter dette ut frå det vi veit i dag.

OPPGÅVEDEL B: Svar på a og b.

- a) Analyser vedlagde målprøve frå Oslo, og peik på typiske trekk for austlandsmål som du ser i denne prøva.
- b) Korleis ville du bruke denne målprøva dersom tanken var å skrive ei utgreiing om typiske kjenneteikn ved funksjonelt og lettfatteleg skriftspråk?

OPPGÅVEDEL C: Svar på a, b og c.

- a) Drøft påstanden: Sosiolingvistik har teke over den rolla i forskinga som tradisjonell dialektologi hadde før.
- b) Forklar registervariasjon, og peik på årsaker til at slik variasjon kan førekome.
- c) Kommenter nokre typiske forskjellar mellom dansk og norsk (bokmål), gjerne med utgangspunkt i teksten til Fougner Lundh i oppgåvedel A.

Høgskolen i Hedmark

LUNA

Årsstudium i norsk – emne: Språk og samfunn – våren 2013

Bokmål

Eksamen (6 timer)

8. mai 2013, kl. 09.00-15.00

Vel to av tre oppgavedeler:

Oppgavesettet består av tre deler (A, B, C) med spørsmål fra pensumet for språkmodulen for årsstudiet i norsk (Språk og samfunn), slik det er spesifisert i studieplanen for denne studieenheten. Du skal velge to deler og skrive ett av svare dine på bokmål og det andre svaret på nynorsk. Du kan selv bestemme hvilket svar som skal være på bokmål eller nynorsk. Samla arbeidstid per oppgavedel: ca. 3 timer.

Vekting:

De to oppgavedelene du har valgt, teller likt i vurderinga og ved karaktersettinga. Karaktersettinga følger ECTS-skalaen og den norske kvalitative beskrivinga av bokstavkarakterene. Begge oppgavedelene må vurderes til bestått.

Hjelpemiddel:

Norsk-norsk ordliste/ordbok (uten egne merknader/markeringer).

OPPGAVEDEL A: Svar på a, b, c og d.

I 1807 spurte Gregers Fougner Lundh retorisk: ”Hvorfor har Norge ikke sit eget National-Sprog?” I det samme notatet skreiv Fougner Lundh:

De tre nordiske Riger havde i de ældre Tider et fælleds meget lidt forskjelligt Skrivtsprog – Det danske og svenske adskiller sig, og Island beholder med faae Forandringer det gamle norske Sprog, saavel i Skrivt, som Tale – Aarsager hertil: Islands naturlige Beskaffenhed og lange Bortliggenhed fra Moderlandet; dets Overflod paa almenlæste Skrivter af islandske Forfattere; Norge beholdt Danmarks Skrivtsprog – Hvilke vare Aarsagerne hertil?

- e) Hva mener Fougner Lundh når han skriver: ”De tre nordiske Riger havde i de ældre Tider et fælleds meget lidt forskjelligt Skrivtsprog”?
- f) Kommenter noen typiske forskjeller mellom islandsk og «det gamle norske Sprog» (skrift og tale).
- g) Svar Fougner Lundh på spørsmålet: ”Norge beholdt Danmarks Skrivtsprog – Hvilke vare Aarsagerne hertil?”
- h) Gregers Fougner Lundh spurte også i samme artikkel: «Er der nogen Mulighed i at Norge nogensinde kan faae et eget Sprog? Hvorledes realiseres denne Mulighed?” Kommenter dette ut fra det vi veit i dag.

OPPGAVEDEL B: Svar på a og b.

- c) Analyser vedlagte målprøve fra Oslo, og pek på typiske trekk for austlandsmål som du ser i denne prøva.
- d) Hvordan ville du bruke denne målprøva dersom tanken var å skrive ei utgreiing om typiske kjennetegn ved funksjonelt og lettfattelig skriftspråk?

OPPGAVEDEL C: Svar på a, b og c.

- d) Drøft påstanden: Sosiolingvistikk har tatt over den rolla i forkinga som tradisjonell dialektologi hadde før.
- e) Forklar registervariasjon, og pek på årsaker til at slik variasjon kan forekomme.
- f) Kommenter noen typiske forskjeller mellom dansk og norsk (bokmål), gjerne med utgangspunkt i teksten til Fougner Lundh i oppgavedel A.

Vedlegg: Dialekttekst 1

Bjørn Vigeland (1995): *Norske dialektar. Oversyn, heimfesting og normalisering*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dialekttekst 1

1 Da jæi bynte på Oşlo lærerskoLe i høst, hadde vi
2 en p̄esangtaşonsrunde. Det va så mange
3 fine d̄ialekter at jæi bLæi ræint fLævv får å si at
4 jæ şæL kām fra østkantn i Oşlo! Jæ sa at jæ snakka
5 en ikke anerkjent d̄ialekt, men da så jæ lærær̄n
6 vræi sæ; han trudde selsakt at jæi ikke hadde
7 høŗt åm s̄osjolekter før. Sia har-ŋ fårresten
8 prata mye om detta.
9 Ær-e no rar̄t at en bLir fāvirra! Da jæi jikk på
10 fālkesko-or̄n, hadde jæ-kke problemer me å prate.
11 Alle på den sko-or̄n jæi jikk på, snakka jo akkorat
12 sām mæi. Ja, ikke lærera, da. Døm snakka litt finere,
13 eller şå hadde-rem d̄ialekter. De var åfte
14 vanskli å fårşta får vårş onga. Det hente av å tell
15 at-n bLæi retta på, men det var nå helst når-ŋ brukte
16 şlænguttrykk. Døm var-e jo ikke så ræint få a.
17 Slænguttrykka økte me aldær̄n. I stilboka bLæi de
18 mye røe streker. Jæ husser at æi i klassen min
19 skræiv p̄oteter med tre te'er. Di p̄oblema hadde-
20 ikke jæi. Dessuten var-e jo åbligatorkisk får vårş å
21 skrive soLa, gata, kLåkka, å så vidare. Di sām brukte
22 e-enn-ennelse i dissa oLa, fikk rø strek.
23 På realsko-or̄n bLæi de værre: Onga, eller ong-
24 dām̄ma heter-e vel, kām fra fLere kanter a byn. Vi
25 bLæi stua sammen, til å me gutter å jenter i samma
26 klassen! De var̄ te å få vont i magan a, alså. Jæi
27 sām hadde gått i ræin jenteklasse! Jentne å gutta
28 hadde nemli vær̄ şin skoLegår åsså, dær jæi jikk.
29 Nå bejynte lærera å rette på de vi sa. Jæ trur atte
30 døm snakka riksmåL, alle samma.
31 Da jæ bynte å jåbbe på k̄ontor, şonte jæ at jæ
32 måtte bruke et mere k̄ultiver̄t språk. Alle
33 runt mæi var jo så fine når-em prata. Hær bLæi de
34 brukt fårmer sām jæ fikk røe streker får på sko-or̄n.
35 De ente me at jæi sa minst muli, eller p̄øvde
36 å jørra språke finere. Jæ hadde faktisk to språk
37 på den tia: ett på jåbben, og ett på fritia. Detta systeme
38 t̄ok-på mæ ganske mye!